

stillere maaske sige: Vi overse ikke dette, vi overse ikke denne Ring: forhøjet Arbejdspris, forøget Produktionsvanskelighed og den følgende: forøget Arbejdsløshed. Vi sé godt denne Kæde, men derfor have vi ogsaa Tvillingforslaget, det, der ikke ellers staaar i lovteknisk Forbindelse dermed, men har fulgt det som en tro Tvillingbroder, Forslaget om Understøttelse til arbejdsløse. Men jeg vil dog sige til de Herrens Forslagsstillere, at de bør ikke byde paa det, de burde overveje, om det ikke er en noget for grovkornet Julespøg at stille denne Ring op og søge den afbalanceret ved Forslaget om Statstilskud til de arbejdsløse. Det er ikke kortere Arbejdstid, der er Trang til. Det er ikke det, Arbejderne have særlig Grund til at kræve, men det er Arbejde, Adgang til Arbejde, Arbejde, lønnet under Hensyn til de Produktionsvilkkaar, som eksistere. Det er det, der er Trang til. Men her staa vi over for et Onde, som ligger dybere, som er mere indgroet, end at der kan raades Bod derpaa ved, at Staten griber vilkaarligt ind og forhøjer Arbejdsprisen samtidig med, at den er ude af Stand til at have Indflydelse paa Bestemmelsesret over Produktionspriserne. Jeg finder derfor ikke Anledning til at dvæle ved disse to Forslag.

Derimod skal jeg opholde mig ved det tredie. Det gaar jo ud paa at træffe Foranstaltninger i Anledning af den ekstraordinære Arbejdsløshed. Det Spørgsmaal, der her melder sig i første Række, er det: Skal Staten stille sig i umiddelbar Rapport til Arbejdsløshedsmomentet? Jeg har mine stærke Tvivl i saa Henseende. Jeg mener, det er vanskeligt allerede af den Grund, at det ikke er let at paavise bestemt og afgørende, om Nøden i et givet Tilfælde, hvor man støder paa den, hidrører direkte eller indirekte fra Arbejdsløsheden. Nød og Savn, hvor den findes paa Grund af bristende Arbejdsevne, bristende Erhvervsdygtighed, ere ikke en Følge af Arbejdsløshed, men dog kan Nøden paa dette Sted være paavirket af Arbejdsløsheden, den, hvorunder de arbejdsdygtige lide. Staten har vanskeligt ved at stille sig paa det Standpunkt at sige: Den Nød, der er en umiddelbar Følge af Arbejdsløsheden, stille vi os i Rapport til, den søge vi at afhjælpe, men al anden Nød overlade vi til Kommunerne at afhjælpe, for der kan være en Forbindelse imellem dem, hvorved de gaa over i hinanden. Det er, ligesom naar man kaster en Sten i Vandet: Paa det Sted, hvor den falder ned, ser man skarpe, tydeligt og bestemt

afgrænsede Ringe, uden for disse atter Ringe, større Ringe, men de fortone sig, indtil de gaa over i den blanke Flade, og man kan ikke slaa ned paa et Punkt inden for denne Kreds og sige: Der hører Bølgebevægelsen op, og der begynder den blanke Flade, det glider umærkeligt oven fra det ene i det andet. Saaden mener jeg ogsaa, det er her, hvor man staaar over for Spørgsmaalet: Savn og Nød. Det er ikke muligt klart og bestemt at sige: Her er Grænsen, hvor den ved Arbejdsløsheden skabte Nød hører op, og her begynder den af andre Aarsager skabte Nød.

Der er ogsaa en anden Grund, hvorfor det turde være betænkeligt, at Staten stiller sig i umiddelbar Rapport til Arbejdsløsheden. Udviklingen har ført det med sig — man kan være glad ved det, man kan beklage det, det ligger udenfor her —, at der er gaaet en Strøm fra Land til By, og det er i Byerne, at Arbejdsløsheden er til Stede. Sige vi, at Staten maa træde til af Hensyn til Arbejdsløsheden — Arbejdsløhedsnøden er det Statens Opgave at bøde paa —, ja, saa naa vi til, at Staten stiller sig i Forhold til Arbejderspørgsmaalet i Byerne, medens den ikke kommer i Berøring med det Savn og den Nød, der kan være ude paa Landet. Dette kunde let blive en Støtte for den Betragtning, som vi fremfor alt burde undgaa at give Næring: Lad os bare trække ind til Byerne, hvor Arbejdsprisen synes lokkende høj, der, hvor der er andre Forhold, som vinke og lokke, lad os søge derhen og søge Arbejde, som det kan falde, og tage den højst mulige Betaling for Arbejdet, medens det bydes, og naar saa Arbejdet hører op — ja, saa har Staten paataget sig at støtte de arbejdsløse inden for disse Kredse.

Denne Betragtning mister noget af sit Grundlag, hvis Staten, naar den finder, at den herskende Tilstand er ekstraordinær i den Grad, at den bør skride ind, da træder til overfor Nød og Savn i Almindelighed. Vi tør jo nemlig ikke overse, at denne Forsørgelse i sit Væsen er en kommunal Opgave. Den Forsørgelse, der her er Tale om, er efter vor Lovgivning en kommunal Opgave, men maatte Lovgivningsmagten finde — og jeg bestrider ikke, at den kan komme til det Resultat —, at der bør skrives ind her, saa tror jeg, at man maatte gøre det under den Synsvinkel, at man sagde: Vi træde til over for Nøden, hvor den findes i By og paa Land, uden at spørge om den umiddelbare eller middelbare Aarsag dertil. Noget andet er, at Staten, hvad ogsaa det